

OBSAH

Predslov	15
Úvod – Doprava pred vznikom železníc	
1. Najdôležitejšie medzníky vývoja dopravy vo svete	17
2. Vývoj dopravy na Slovensku	18
2.1. Vodná doprava	18
2.2. Pozemná doprava	19
3. Vývoj železničnej techniky v prvej polovici 19. storočia	20
3.1. Vývoj koľaje	20
3.2. Vývoj parného rušňa	21
3.2.1. Vývoj pojazdu	22
3.2.2. Vývoj parného stroja	22
3.2.3. Vývoj parného kotla	23
I. Prvé železnice na Slovensku (2. tretina 19. storočia)	
1. Vzťah štátu a železnice	25
2. Prvé železničné podniky, pôsobiace na území Slovenska	29
2.1. Bratislavsko-trnavská železničná spoločnosť	29
2.2. Uhorská centrálna železnica	35
2.3. Juhovýchodná štátna železnica	37
2.4. Rakúska spoločnosť štátnej železnice (StEG)	38
2.5. Tiská železnica	39
2.6. Peštiansko-lučenecko-banskobystrická železnica	41
2.7. Košicko-bohumínska železnica	43
2.8. Prvá uhorsko-haličská železnica	44
2.9. Uhorská severovýchodná železnica	45
3. Organizácia železničnej správy	46
4. Železničná prevádzka	47
5. Personálne a sociálne záležitosti	49
6. Železničná technika	51
6.1. Rušne	51
6.2. Vozne	55
6.3. Oznamovacia a signálna technika	56

6.4. Železničný spodok a zvršok	59
6.5. Mosty	62
6.6. Tunely	65
6.7. Železničné budovy	67

II. Od rakúsko-uhorského vyrovnania po krach na viedenskej burze (1867 – 1873)

1. Vzťah štátu a železnice	71
2. Pôsobenie skôr vzniknutých železničných podnikov	74
2.1. Bratislavsko-trnavská železničná spoločnosť	74
2.2. Rakúska spoločnosť štátnej železnice (StEG)	75
2.3. Tiská železnica	76
2.4. Uhorská severná železnica, neskôr MÁV	76
2.5. Košicko-bohumínska železnica	78
2.6. Prvá uhorsko-haličská železnica	84
2.7. Uhorská severovýchodná železnica	87
3. Novovzniknuté železničné podniky	89
3.1. Prešovsko-tarnovská železnica	89
3.2. Považská železnica	90
3.3. Gemerské priemyselné železnice	92
3.4. Uhorská severozápadná železnica (nerealizovaná)	93
3.5. Trať Opava – Trenčín Moravsko-sliezskej centrálnej železnice (nerealizovaná)	94
4. Organizácia železničnej správy	95
5. Železničná prevádzka	96
6. Personálne a sociálne záležitosti	98
7. Železničná technika	99
7.1. Rušne	99
7.2. Vozne	102
7.3. Oznamovacia a signálna technika	102
7.4. Železničný spodok a zvršok	103
7.5. Mosty	105
7.6. Tunely	106
7.7. Železničné budovy	107

III. Výstavba miestnych železníc na Slovensku (1873 – 1918)

1. Vzťah štátu a železnice	111
2. Pôsobenie skôr vzniknutých železničných podnikov	114
2.1. Rakúska, neskôr Rakúsko-uhorská spoločnosť štátnej železnice (StEG)	114

2.2. Tiská železnica	119
2.3. MÁV	120
2.4. Košicko-bohumínska železnica	123
2.5. Prvá uhorsko-haličská železnica	125
2.6. Uhorská severovýchodná železnica	126
2.7. Prešovsko-tarnovská železnica	127
2.8. Považská železnica	128
2.9. Gemerské priemyselné železnice	129
2.10. Trať Opava – Trenčín Moravsko-sliezskej centrálnej železnice (nerealizovaná)	129
3. Miestne železnice	132
3.1. Miestna železnica v Gelnickom údolí	133
3.2. Miestna železnica v údolí Popradu	132
3.3. Miestna železnica Košice – Turňa nad Bodvou	133
3.4. Miestna železnica Holíč – Hodonín	133
3.5. Zadunajská miestna železnica	134
3.6. Miestna železnica Kežmarok – Spišská Belá	135
3.7. Miestna železnica v údolí Levoče	135
3.8. Miestna železnica v Muránskom údolí	136
3.9. Miestna železnica Spišská Belá – Podolíneec	136
3.10. Miestna železnica Prešov – Bardejov	137
3.11. Miestna železnica v údolí Žitavy	138
3.12. Miestna železnica Spišské Podhradie – Spišské Vlchy	138
3.13. Miestna železnica v údolí Štítnice	139
3.14. Miestna železnica Bratislava – Komárno	139
3.15. Tatranskolomnická miestna železnica	140
3.16. Miestna železnica Podbrezová – Brezno – Tisovec	141
3.17. Miestna železnica Veľké Bielice – Prievidza – Nitrianske Pravno	142
3.18. Ozubnicová železnica na Štrbské Pleso	143
3.19. Miestna železnica v údolí Bodvy	145
3.20. Miestna železnica Novohradskej župy	145
3.21. Miestna železnica Hronská Dúbrava – Levice	146
3.22. Uhorská severozápadná miestna železnica	146
3.23. Miestna železnica Sopron – Bratislava	147
3.24. Miestna železnica v údolí Oravy	148
3.25. Hontianska župná železnica	148

3.26. Miestna železnica Žilina – Rajec	149
3.27. Miestna železnica Topoľčany – Bošany – Trenčín	149
3.28. Lučenecká miestna železnica	150
3.29. Miestna železnica Trebišov – Vranov	151
3.30. Miestna železnica Piešťany – Vrbové	151
3.31. Miestna železnica Lučenec – Halič	152
3.32. Úzkorozchodná miestna železnica Ružomberok – Korytnica	152
3.33. Smokovecká miestna električková železnica a lanová dráha Starý Smokovec – Hrebienok	153
3.34. Miestna úzkorozchodná električková železnica Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice	156
3.35. Miestna železnica Šaľa – Neded	157
3.36. Miestna železnica Nitra – Zbehy – Radošina	157
3.37. Miestna železnica Humenné – Stakčín	158
3.38. Miestna železnica Trenčianska Teplá – Nemšová – Lednické Rovné	158
3.39. Miestna železnica Užhorod – Vojany	158
3.40. Bratislavská župná miestna železnica	159
3.41. Miestna železnica Zlaté Moravce – Kozárovce	160
3.42. Miestna železnica Rimavská Sobota – Poltár	160
3.43. Miestna železnica Banská Bystrica – Harmanec	160
3.44. Električková miestna železnica Bratislava – zemská hranica	161
3.45. Miestna železnica Čadca – Makov	162
3.46. Miestna železnica Levice – Šurany	163
3.47. Miestna železnica Komárno – Kolárovo	163
3.48. Miestna železnica Šamorín – Kvetoslavovo	163
3.49. Lesné a poľné železnice	164
4. Organizácia železničnej správy	169
5. Železničná prevádzka	170
6. Personálne a sociálne záležitosti	174
7. Železničná technika	176
7.1. Rušne	176
7.1.1. Rušne pre hlavné trate	176
7.1.2. Rušne pre miestne trate	184
7.1.3. Konštrukcia parných rušňov	187
7.1.4. Električková trakcia	189
7.2. Vozne	190

7.3. Oznamovacia a zabezpečovacia technika	192
7.4. Železničný spodok a zvršok	197
7.5. Mosty	199
7.6. Tunely	202
7.7. Železničné budovy	203
IV. Prvé obdobie ČSD (1918–1939)	
1. Vzťah štátu a železnice	207
2. Pôsobenie podniku ČSD	209
2.1. Organizácia železničnej správy	209
2.2. Prevádzka	211
2.2.1. Konsolidácia prevádzky	211
2.2.2. Charakteristika nákladnej prepravy	213
2.2.3. Charakteristika osobnej prepravy	215
2.2.4. Autobusová prevádzka ČSD	216
2.2.5. Technická charakteristika prevádzky	216
2.2.6. Organizácia riadenia prevádzky, výkonné jednotky ČSD	218
2.2.7. Mimoriadnosti v prevádzke ČSD na prelome rokov 1938 a 1939	219
2.3. Personálne a sociálne záležitosti	221
2.4. Investície	225
2.5. Preberanie prevádzky a vlastnícke transformácie	232
3. Súkromné železnice	234
3.1. Rôzne miestne železnice	234
3.2. Košicko-bohumínska železnice	234
3.3. TEVD	235
3.4. Krajinská visutá drobná lanová dráha na Lomnický štít	236
3.5. Elektrická lokálna železnica Bratislava – zemská hranica	238
4. Železničná technika	239
4.1. Rušne	239
4.1.1. Parné rušne	239
4.1.1.1. Povojnová konsolidácia stavov rušňového parku	239
4.1.1.2. Nové rušne pre hlavné trate	241
4.1.1.3. Nové rušne pre miestne trate	244
4.1.1.4. Rekonštrukcie parných rušňov	244
4.1.1.5. Redislokované rušne	245
4.1.1.6. Konštrukcia parných rušňov	245
4.1.2. Motorové vozne	246

4.1.3. Elektrická trakcia	248
4.2. Vozne	248
4.3. Oznamovacia a zabezpečovacia technika	250
4.4. Železničný spodok a zvršok	252
4.5. Mosty	253
4.6. Tunely	255
4.7. Železničné budovy	256
V. Obdobie slovenských železníc (1939–1945)	
1. Vzťah štátu a železnice	259
2. Pôsobenie podniku SŽ	261
2.1. Organizácia železničnej správy	261
2.2. Prevádzka	262
2.2.1. Konsolidácia prevádzky	262
2.2.2. Charakteristika nákladnej prepravy	263
2.2.3. Charakteristika osobnej prepravy	265
2.2.4. Autobusová prevádzka SŽ	267
2.2.5. Technická charakteristika prevádzky	267
2.2.6. Organizácia riadenia prevádzky, výkonné jednotky SŽ	269
2.3. Personálne a sociálne záležitosti	270
2.4. Investície	274
2.4.1. Železničné spojky	274
2.4.2. Nové trate	274
2.4.3. Druhé koľaje existujúcich tratí	278
2.4.4. Rekonštrukcie a zosilnenie tratí	279
2.4.5. Staničné a iné budovy	280
2.5. Preberanie prevádzky a vlastnícke transformácie	282
3. Súkromné železnice	282
3.1. Rôzne miestne železnice	282
3.2. Košicko-bohumínska železnica	284
3.3. TEVŽ	284
3.4. Krajinská visutá drobná lanová dráha na Lomnický štít	284
4. SNP	285
5. Železničná technika	289
5.1. Rušne	289
5.1.1. Parné rušne pre hlavné trate	289
5.1.2. Rušne pre miestne trate	291

5.1.3. Konštrukcia parných rušňov	291
5.1.4. Motorové vozne	292
5.2. Vozne	292
5.3. Oznamovacia a zabezpečovacia technika	293
5.4. Železničný spodok a zvršok	293
5.5. Mosty	294
5.6. Tunely	295
5.7. Železničné budovy	296
VI. Druhé obdobie ČSD (1945–1992)	
1. Vzťah štátu a železnice	297
2. Pôsobenie podniku ČSD	301
2.1. Organizácia železničnej správy	301
2.2. Prevádzka	304
2.2.1. Povoľnová obnova	304
2.2.2. Charakteristika nákladnej prepravy	307
2.2.3. Charakteristika osobnej prepravy	310
2.2.4. Autobusová prevádzka ČSD	313
2.2.5. Technická charakteristika prevádzky	315
2.2.6. Organizácia prevádzky, výkonné jednotky ČSD	316
2.3. Personálne a sociálne záležitosti	317
2.4. Investície	324
2.4.1. Výstavba nových železníc	324
2.4.1.1. Železnice rozostavané počas 2. svetovej vojny	324
2.4.1.2. Turňa nad Bodvou – Rožňava	326
2.4.1.3. Širokorozchodná trať Maľovce – Haniska pri Košiciach	327
2.4.1.4. Veľký Krtíš – Malé Straciny – št. hranica	328
2.4.2. Rekonštrukcie železníc	329
2.4.2.1. Trať Družby	329
2.4.2.2. Železnice vo Vysokých Tatrách	330
2.4.2.3. Južný ťah	332
2.4.2.4. Skalité – Zwardoň (PKP)	334
2.4.2.5. Ostatné rekonštrukcie železničných tratí	334
2.4.3. Elektrifikácia	335
2.4.4. Výstavba a rekonštrukcia staníc a uzlov	337
2.4.4.1. Čierna nad Tisou	337
2.4.4.2. Bratislavský uzol	339

2.4.4.3. Žilina	340
2.4.4.4. Košice	341
2.4.4.5. Zvolen	341
2.4.4.6. Trnava	341
2.4.4.7. Štúrovo	342
2.4.4.8. Ostatné významnejšie rekonštrukcie	342
2.4.5. Realizačné podniky	348
2.4.6. Zrušené železnice	348
2.5. Preberanie prevádzky a vlastnícke transformácie	349
3. Súkromné železnice	349
4. Železničná technika	349
4.1. Rušne	349
4.1.1. Parné rušne	349
4.1.1.1. Povožnová konsolidácia početných stavov rušňového parku	349
4.1.1.2. Nové rušne pre hlavné trate	350
4.1.1.3. Nové rušne pre miestne trate	353
4.1.1.4. Rekonštrukcie parných rušňov	353
4.1.1.5. Konštrukcia parných rušňov	354
4.1.2. Motorové rušne a motorové vozne	354
4.1.2.1. Motorové vozne	354
4.1.2.2. Motorové rušne	356
4.1.3. Elektrické rušne a elektrické motorové vozne	361
4.1.3.1. Jednosmerná sústava	361
4.1.3.2. Striedavá sústava	364
4.1.3.3. Dvojsystémové rušne	366
4.1.4. Pevné trakčné zariadenia	367
4.2. Vozne	369
4.3. Oznamovacia a zabezpečovacia technika	371
4.4. Zvršok a spodok	375
4.5. Mosty	379
4.6. Tunely	383
4.7. Železničné budovy	383
4.7.1. Výpravné budovy	386
4.7.2. Ostatné objekty	388
Záver	389
Prevod medzi historickými a aktuálnymi názvami miest a obcí	393

Prevod medzi najdôležitejšími historickými a súčasnými dĺžkovými mierami _ _ _	393
Prevod medzi označeniami najvýznamnejších parných rušňov	
MÁV, KBŽ, StEG a ČSD, používanými na území Slovenska _ _ _ _ _	394
Prevod medzi označeniami rušňov ČSD podľa Kryšpína	
a označeniami, platnými od 1. 1. 1988 _ _ _ _ _	395
Skratky významných železničných spoločností _ _ _ _ _	396
Skratky významných výrobcov železničných vozidiel _ _ _ _ _	396
Výberová bibliografia _ _ _ _ _	399
Resume _ _ _ _ _	403
Stručné resume _ _ _ _ _	455